

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/539/2015
Identifikačné číslo spisu: 8406202205
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8406202205.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Slovenskej republiky - Štátnych lesov Tatranského národného parku, so sídlom v Tatranskej Lomnici, IČO: 31966977, zastúpených JUDr. Mariánom Kollárom, advokátom so sídlom v Poprade, Moheľova č. 22, proti žalovaným 1/ T. Y., bývajúcej v L., 2/ Y. L., bývajúcej v X., 3/ K. R., bývajúcemu v G., 4/ T. P., bývajúcemu v G., 5/A C. J., bývajúcej v P., 5/B R. V., bývajúcej v O., 5/C T. W., bývajúcemu v W., 5/D K. W., bývajúcemu v W., 6/ H. N., bývajúcej v B., 7/ Z.L., bývajúcej v G., 8/ O. T., bývajúcej v W., 9/ C. T., bývajúcemu v L., 10/ O. U., bývajúcej v U., 11/ Y. B., bývajúcemu v G., 12/ P. G., bývajúcej v B., 13/ W. U., bývajúcemu v L., 14/ H. X., bývajúcej v G., 15/ Mgr. Q. T., bývajúcej v G., 16/ Ing. X. P., bývajúcemu v W., 17/ V. P., bývajúcemu v G., 18/A Y. L., bývajúcemu v U., 18/B K. L., bývajúcemu v G., 18/C T. L., bývajúcemu v G., 19/ Y. R., bývajúcemu v G., 20/ W. R., bývajúcej v W., 21/ H. H., bývajúcemu v W., 22/ Y. T., bývajúcemu v O., 23/ H. T., bývajúcej v T., 24/ Y. L., bývajúcemu v G., 25/ C. X., bývajúcemu v G., 26/ O. U., bývajúcemu v G., 27/A C. L., bývajúcemu v TH, 27/B P. L., bývajúcemu v I., 28/ T. L., bývajúcej v L., 29/ C. T., bývajúcemu v U., 30/ T. G., bývajúcemu v G., 31/ R. U., bývajúcemu v U., 32/ Y. P., bývajúcemu v G., 33/ T. P., bývajúcemu v G., 34/ I. P., bývajúcemu v G., 35/ H. P., bývajúcemu v G., 36/ Y. L., bývajúcemu v G., 37/ Y. V., bývajúcej v W., 38/ K. L., bývajúcemu v L., 39/ T. P., bývajúcemu v G., 40/ JUDr. K. P., bývajúcemu v U., 41/ Y. L., bývajúcemu v G., 42/ I. W., bývajúcemu v G., 43/ Y. W., bývajúcemu v U., 44/ T. P., bývajúcej v G., 45/ K.Q., bývajúcemu v G., 46/ T. X., bývajúcemu v G., 47/ U. H., bývajúcemu v G., 48/ Ing. P. P., bývajúcemu v X., 49/ C.Q., bývajúcej v G., 50/ T. J., bývajúcej v G., 51/ H. H., bývajúcej v G., 52/ T. W., bývajúcej v G., 53/ J. V., bývajúcej v G., 54/ Y. L., bývajúcemu v G., 55/ Y. V., bývajúcemu v G., 56/ T. H., bývajúcemu v G., 57/ H. H., bývajúcej v G., 58/ Q. R., bývajúcej vo P., 59/ Y. R., bývajúcemu v G., 60/ Y. L., bývajúcemu v G., 61/ P. P., bývajúcemu v G., 62/ K. O., bývajúcemu v G., 63/ H. P., bývajúcemu v G., 64/ Y. I., bývajúcemu v G., 65/ Y. T., bývajúcemu v G., 66/ U. J., bývajúcemu v G., 67/ J. U., bývajúcemu v U., 68/ Y. U., bývajúcemu v G., 69/ Y. U., bývajúcemu v G., 70/ V. W., bývajúcej v G., 71/ Ing. H. W., bývajúcej v X., 72/ Y. V., bývajúcemu v G., 73/ P. P., bývajúcemu v G., 74/ T. U., bývajúcej v G., 75/ Y. T., bývajúcemu v G., 76/ MUDr. S. P., bývajúcemu v G., 77/ T. C., bývajúcej v U., 78/ J. N., bývajúcej v G., 79/ H. V., bývajúcej v G., 80/ J. U., bývajúcemu v U., 81/ Y. P., bývajúcemu v G., 82/ O. T., bývajúcemu v W., 83/ T. V., bývajúcej v G., 84/ Y. V., zastúpenej opatrovníčkou Obcou G., so sídlom v G., 85/ T. W., bývajúcej v G., 86/ MUDr. P. J., bývajúcej v W., 87/ L. W., bývajúcemu v L., 88/ Q. A., bývajúcej v U., 89/ K. L., bývajúcemu v G., 90/ I. P., bývajúcemu v G., 91/ T. Y., bývajúcej v G., 92/ P. X., zastúpenej opatrovníčkou Obcou G., so sídlom v G., 93/ P. T., bývajúcemu v V., 94/ P. L., bývajúcemu v G., 95/ L. P., bývajúcemu v G., 96/ Y. V., zastúpenému opatrovníčkou Obcou G., so sídlom v G., 97/ MUDr. P. S., bývajúcemu v G., 98/ L. X., bývajúcemu v G., 99/ O. U., bývajúcemu v K., 100/ Z. G., bývajúcej v G., 101/ T. U., bývajúcemu v X., 102/ O. H., bývajúcej v G., 103/ H. L., bývajúcemu v K., 104/ Y. L., bývajúcemu v G., 105/ H. V., bývajúcej v O., 106/ Y. L., bývajúcemu v L., 107/ W. O., bývajúcej v L., 108/ JUDr. L. L., bývajúcemu v U., 109/ K. P., bývajúcemu v G., o zapretie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam,

vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 4 C 73/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. októbra 2011 sp. zn. 8 Co 142/2010, takto

rozhodol:

Dovolanie od m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Procesná strana žalobcu sa v konaní voči žalovaným domáhala „zapretia vlastníckeho práva“ a určenia, že žalovaní (členovia Pozemkového spoločenstva urbárskeho majetku obce G.) nie sú v podieloch vedených na príslušných listoch vlastníctva podielovými spoluvlastníkmi pozemkov, ktoré sú bližšie špecifikované v žalobe a v katastri sú vedené na liste vlastníctva: a/ č. XXX pre katastrálne územie G. a b/ č. XXX pre katastrálne územie TH. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“).

2. Okresný súd Kežmarok (v ďalšom texte aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. augusta 2010 č.k. 4 C 73/2006-205 v spojení s opravným uznesením z 10. augusta 2008 č.k. 4 C 73/2006-224 žalobu zamietol s odôvodnením, že v konaní nebol preukázaný naliehavý právny záujem na žalobou požadovanom určení [§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)].

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. októbra 2011 sp. zn. 8 Co 142/2010 rozsudok súdu prvej inštancie, stotožniac sa s jeho skutkovými a právnymi závermi, potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.); rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala procesná strana žalobcu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 237 písm. b/, f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Namietala správnosť záveru súdov o tom, že nepreukázala naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Trvala na to, že podaná žaloba je procesne prípustná, čo napokon celkom zreteľne vyplýva aj z predložených dôkazných prostriedkov. Súd prvej inštancie nerešpektoval ustanovenie § 103 O.s.p. a neskúmal náležite, či sú splnené procesné podmienky konania. V žalobe boli za žalovaných označené fyzické osoby vedené v katastri ako spoluvlastníci sporných nehnuteľností, súd prvej inštancie s nimi aj začal konať, avšak na pojednávaní 2. júna 2009 už konal s Pozemkovým spoločenstvom urbárskeho majetku obce G., ktoré je občianskym združením podľa ustanovení zákona č. 181/1995 Zb. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z.z.“). Návrh na pristúpenie tohto subjektu do konania (§ 92 ods. 1 O.s.p.) ale nebol podaný. Súd teda svojvoľne zmenil účastníkov a osoby, ktoré boli skutočne žalované, nepredvolal na pojednávanie; tým im znemožnil realizovať im patriace procesné oprávnenia a tiež preukázať ich hmotnoprávne (spoluvlastnícke) práva k sporným nehnuteľnostiam. Dovolanie, nesúhlasiace so širokým výkladom právomoci a právneho postavenia Pozemkového spoločenstva urbárskeho majetku obce G. (a jeho orgánov), konštatuje, že súdy dôsledne nerešpektovali ustanovenia § 9 až 21 zákona č. 181/1995 Z.z. Z týchto dôvodov žalujúca procesná strana žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaný 32/ vo vyjadrení k dovolaniu poprel opodstatnenosť argumentácie uvedenej v dovolaní; ostatní žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili. K dovolaniu sa vyjadrilo Pozemkové spoločenstvo urbárskeho majetku obce G., ktoré uviedlo, že sa stotožňuje s rozhodnutiami súdov a nesúhlasí s obsahom dovolania.

6. Dovolanie bolo podané 5. januára 2012. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

8.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

9. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

10. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

11. V danom prípade je dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej a tiež výrok tohto rozsudku o trovách konania.

12.1. Dovolanie v časti, ktorou je napadnutý (potvrdzujúci) výrok rozsudku odvolacieho súdu, nesmeruje proti rozsudku, ktorý by mal znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné (viď § 238 O.s.p.).

12.2. Dovolaním v časti smerujúcej proti rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania je napadnuté rozhodnutie, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (porovnaj napríklad sp. zn. 3 Cdo 235/2008, 3 Cdo 464/2015, 3 Cdo 14/2014 najvyššieho súdu) a tento charakter

nestráca, i keď s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Podané dovolanie nesmeruje v tejto časti proti uzneseniu, ktoré by malo znaky tých uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie prípustné; navyše, dovolanie proti uzneseniu o trovách bolo v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné.

13. V danom prípade podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, c/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

14. V dovolaní sa tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. b/ O.s.p., v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

14.1. Dovolacia argumentácia je konkretizovaná tým, že súd prvej inštancie na pojednávaní 2. júna 2009 konal s Pozemkovým spoločenstvom urbárskeho majetku obce G., teda nie so subjektmi skutočne žalovanými (podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností). Uvedená argumentácia vychádza z nedostatočného pochopenia ustanovenia § 237 písm. b/ O.s.p.

14.2. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. V zmysle § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

14.3. Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne.

14.4. Dovolanie nespočíva na tvrdení, že niektorý zo žalovaných 1/ až 109/ sa nenarodil, zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho (iba v týchto prípadoch by niektorý z nich nemal spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania). Obsah dovolania nasvedčuje tomu, že je tu procesná vada konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (chybne) zamieňaná s hmotnoprávnou nesprávnosťou, konkrétne s nedostatkom tzv. pasívnej vecnej legitímácie (stavom, keď niektorý žalovaný nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok).

14.5. Prípadná nesprávnosť hmotnoprávnej povahy, ku ktorej dochádza pri chybnom posúdení vecnej legitímácie, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p.

15. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že Okresný súd Kežmarok v záhlaví rozsudku z 2. júna 2009 č.k. 4 C 73/2006-205 uviedol, že žalovanými sú „podieloví spoluvlastníci Pozemkového spoločenstva urbárskeho majetku obce G.“, avšak uznesením z 10. augusta 2010 záhlavie tohto rozsudku opravil (§ 164 O.s.p.) v zmysle pokynu odvolacieho súdu (č.l. 220 spisu) tak, že žalovanými sú fyzické osoby vedené v katastri ako spoluvlastníci sporných nehnuteľností (resp. právni nástupcovia týchto fyzických osôb). Zo spisu vyplýva, že odvolací súd ako so žalovanými konal v ďalšom s fyzickými osobami.

16. V dovolaní sa namieta aj to, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.

16.1. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania.

16.2. Procesná vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. bola ale dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania len vtedy, ak k odňatiu možnosti pred súdom konať došlo vo vzťahu k dovolateľovi. Dovolateľ nemohol prípustnosť svojho dovolania vyvodzovať z toho, že procesným postupom boli negatívne dotknuté procesné práva jeho protistrany. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania teda jednoznačne nemohla byť skutočnosť, že tomu, kto dovolanie nepodal, bola odňatá možnosť konať (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 116/2013 najvyššieho súdu).

17. V dovolaní sa netvrdí, že strane žalujúcej bola v konaní odňatá možnosť konať a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by postup súdov mal za následok znemožnenie realizácie niektorého procesného oprávnenia tejto procesnej strany. Vzhľadom na to je opodstatnený záver, podľa ktorého prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 237 písm. f/ O.s.p.

18. Do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (pozri R 54/2012 rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. Naostatok treba uviesť, že do účinnosti CSP prípustnosť dovolania nezakladalo ani (prípadné) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993 a v rozhodnutiach sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 najvyššieho súdu.

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade podané dovolanie, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum; vzhľadom na to dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

21. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.